

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

МЕСЕЧЕН
ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕН
Б Ю Л Е Т И Н

СЕПТЕМВРИ
2019 г.

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набрана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено в областта на метеорологията агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение, осигуряваща:

- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;
- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- осигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в сферата на компетентност на НИМХ;
- участие в глобалния и регионалния (VI регион Европа, към СМО) обмен на данни, информации и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други.

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

I.1. Синоптична обстановка

I.2. Температура на въздуха

I.3. Валежи

I.4. Силен вятър

I.5. Облачност и слънчево греене

I.6. Снежна покривка и слана

I.7. Особени и опасни метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА И ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ, И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1-17.IX: През периода баричното поле над Балканите е антициклонално, и при земята, и във високите слоеве на атмосферата. Краткотрайна трансформация настъпва около 4.IX, когато опашката на студен атмосферен фронт, свързан с циклон в северните ширини, преминава над северната част от Балканите, включително и над Дунавската равнина в България. Тогава за кратко налягането се понижава, а след преминаването на фронта отново се повишава. Временно понижение на налягането има и около 7-8.IX, когато в Централното Средиземноморие се формира плитък циклон и се премества на североизток, през западната част от Балканите. Времето е преобладаващо слънчево, с температури по-високи от обичайните за периода, дори и по време на краткотрайното захладане в средата на периода. Максималните температури през повечето дни са близки до 30°C. В отделни дни в следобедните часове на места, предимно над източните и над планинските райони на Западна България, се развива купеста облачност и има локални незначителни превалявания.

18-20.IX: Над страната от север-северозапад на югоизток преминава студен атмосферен фронт, свързан с циклон в североизточната част на Европа. След неговото преминаване, от северозапад налягането бързо се повишава и израства гребен от високо атмосферно налягане. Температурите се понижават чувствително, в рамките на около 24 часа с повече от 10°C. На места има и превалявания, предимно слаби, в Южна България, особено в Югоизточна – умерени.

21-22.IX: Над Западна и Централна Европа, Апенинския и Балканския полуостров се установява мощен антициклон, България е в югоизточната му част. Времето е слънчево, но вече с температури по-ниски от обичайните, минималните на отделни места се понижават до 1-2°C, а в затворените котловини падат първите слаби слани. Все пак, дневните температури с всеки следващ ден се повишават.

23-26.IX: Над Балканите от запад налягането постепенно се понижава и се формира обширна, но плитка област на ниско налягане, която преминава през България. На 23.IX в предната част се пренасят топли въздушни маси и температурите са високи, но облачността се увеличава и вплътнява. На 24.IX в много райони вече има валежи, но са предимно слаби. Дневните температури са по-ниски. На 25.IX, с отминаването на циклона, налягането временно се повишава и валежите са на малко места и предимно слаби. На 26.IX от запад на изток бързо преминава долина с разположен в нея студен фронт. На места има валежи, а вятърът временно се усилва.

27-30.IX: Налягането се повишава и при земята и във височина, за кратко се изгражда антициклон, но след това полето става безградиентно, с относително високо налягане и зонален пренос. Установява се слънчево време и бързо се затопля, като дневните температури на 29 и 30.IX достигат на места до 30-32°C.

Метеорологична справка за месец септември 2019 г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	T _{ср}	δT	T _{макс}	Дата	T _{мин}	Дата	Сума	Q/Qn	макси- мален	Дата	валеж (mm)		вятър ≥14 m/s	Гръмо- тевици
											≥1	≥10		
София	18.0	1.9	30.9	2	1.4	21	20	53	9	20	5	0	0	0
Видин	18.6	1.1	33.2	17	1.0	22	18	48	14	26	2	1	0	0
Монтана	19.6	1.9	33.5	2	3.0	22	17	40	12	27	2	1	1	1
Враца	19.9	2.1	32.4	2	5.8	21	15	27	12	25	2	1	0	1
Плевен	20.0	1.7	32.5	3	4.5	22	2	4	1	24	1	0	0	0
В.Търново	19.4	2.1	32.8	2	4.9	22	17	39	10	27	2	1	0	1
Русе	21.1	2.1	34.5	3	7.5	21	4	11	3	24	2	0	1	0
Разград	19.2	2.3	31.7	3	5.7	21	7	16	3	20	2	0	1	0
Добрич	18.0	1.8	32.2	3	3.3	22	26	84	12	20	4	1	0	1
Варна	20.7	2.3	33.0	18	10.4	22	16	51	9	20	5	0	0	1
Бургас	20.7	1.8	34.4	18	9.6	22	32	77	11	20	6	1	13	1
Сливен	20.2	1.7	32.6	2	8.0	22	34	94	21	27	3	2	3	1
Кърджали	19.9	1.3	32.8	18	5.2	22	9	26	6	20	2	0	6	1
Пловдив	20.0	1.6	34.5	17	4.8	21	17	54	14	20	3	1	0	1
Благоевград	19.6	1.6	33.4	2	3.4	22	21	63	8	20	5	0	4	3
Сандански	22.4	2.4	35.3	3	8.1	21	21	90	11	25	3	1	4	3
Кюстендил	18.7	2.0	32.8	2	1.2	22	16	39	8	25	4	0	0	2

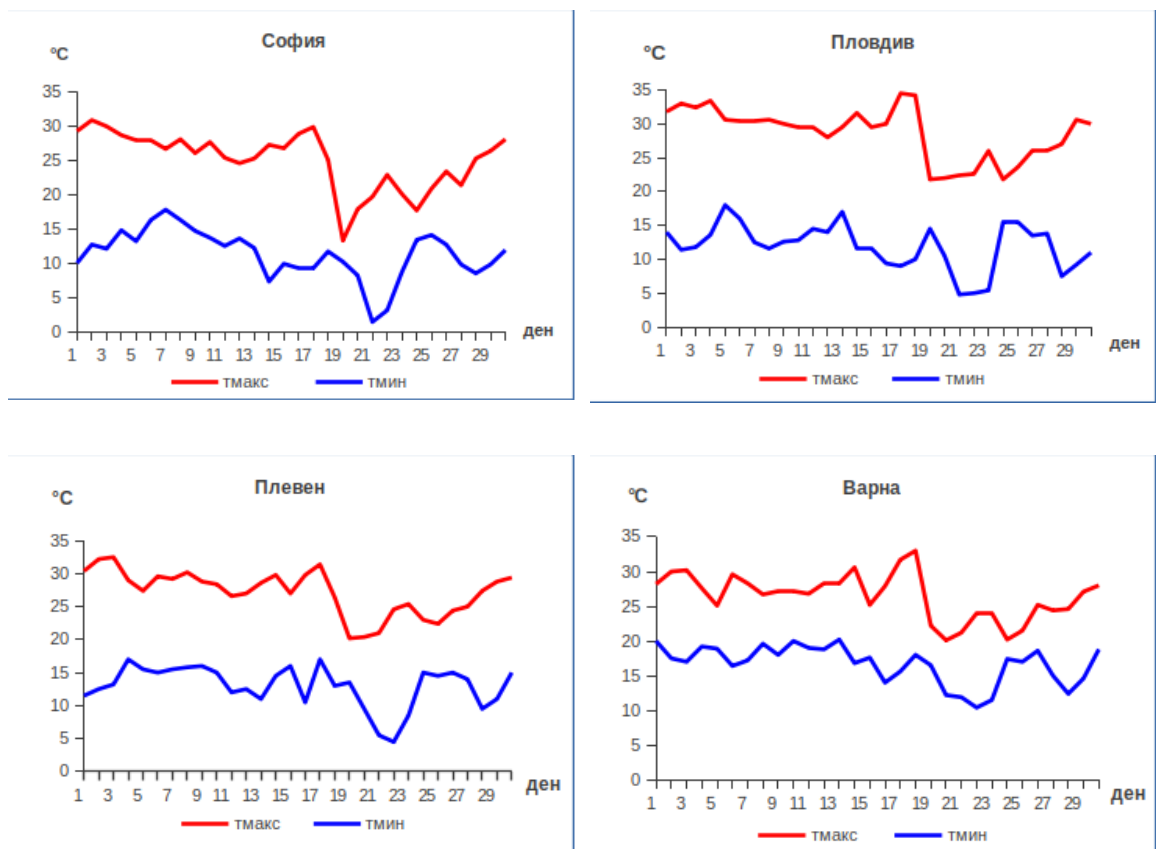
δT - отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn - процентно отношение на месечната сума валеж спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961-1990 г.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

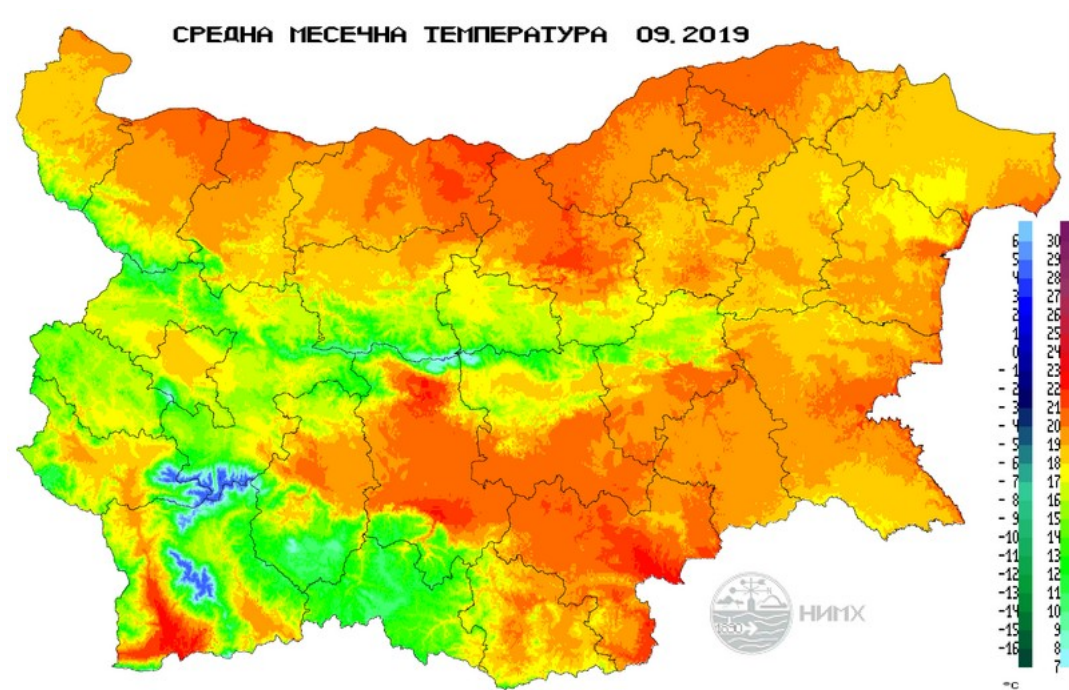
Средните месечни температури са между 15 и 22°C. По планинските върхове средните месечни температури са между 4°C (Мусала) и 11.8°C (Рожен). Месец септември е най-топъл в Сандански (средна месечна температура 22.4°C), и най-студен в Чепеларе (средна месечна температура 13.2°C). Средните месечни температури имат отклонение от месечната норма между -0.4 и +2.9°C.

През периодите 1-18.IX и 29-30.IX е относително топло със средни денонощни температури между 1 и 5°C над месечната норма средно за страната. През периода 19-22.IX е относително студено със средни денонощни температури между 1 и 5°C под месечната норма средно за страната. През останалите дни е с температури близки до нормата. Най-студено е в Чепеларе на 21.IX (средна денонощна температура 7.1°C). Най-топло е в Първомай, обл. Благоевград, на 3.IX (27.7°C).

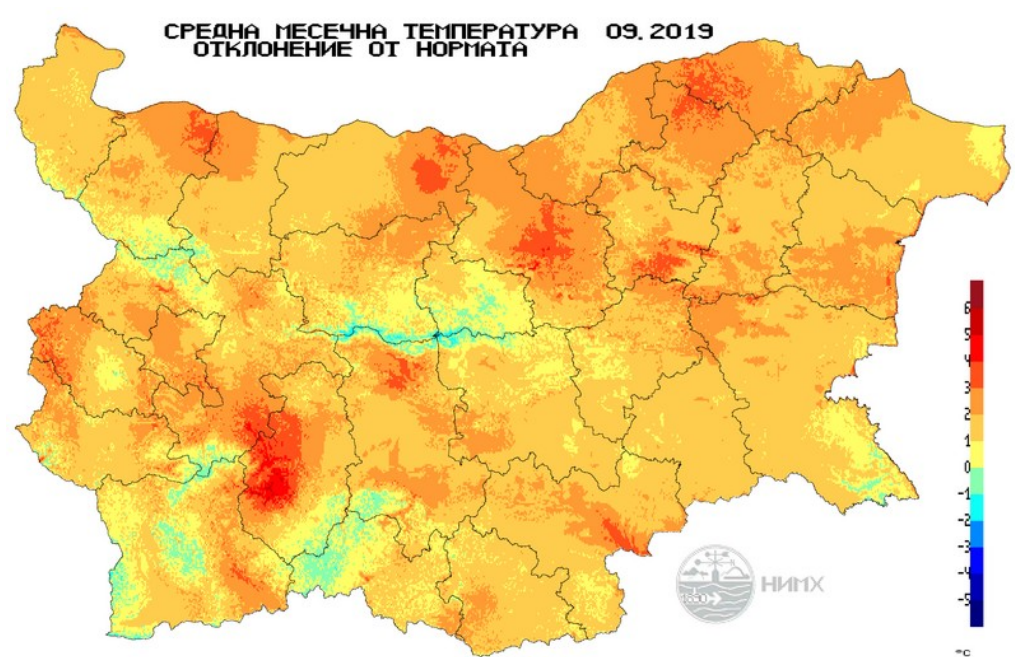
Най-високите максимални температури са между 28 и 35°C и са постигнати предимно през периодите 2-3.IX или 17-18.IX (Първомай, обл. Благоевград, 35.6°C на 3.IX). Най-ниските минимални температури са предимно между 1 и 9°C и са измерени през периода 21-22.IX. В котловинни полета са постигнати минимални температури до -2.2°C (Велинград на 22.IX). По Черноморието най-ниските минимални температури са между 7 и 11°C.

Температура на въздуха (°C) през септември 2019 г. в някои градове.

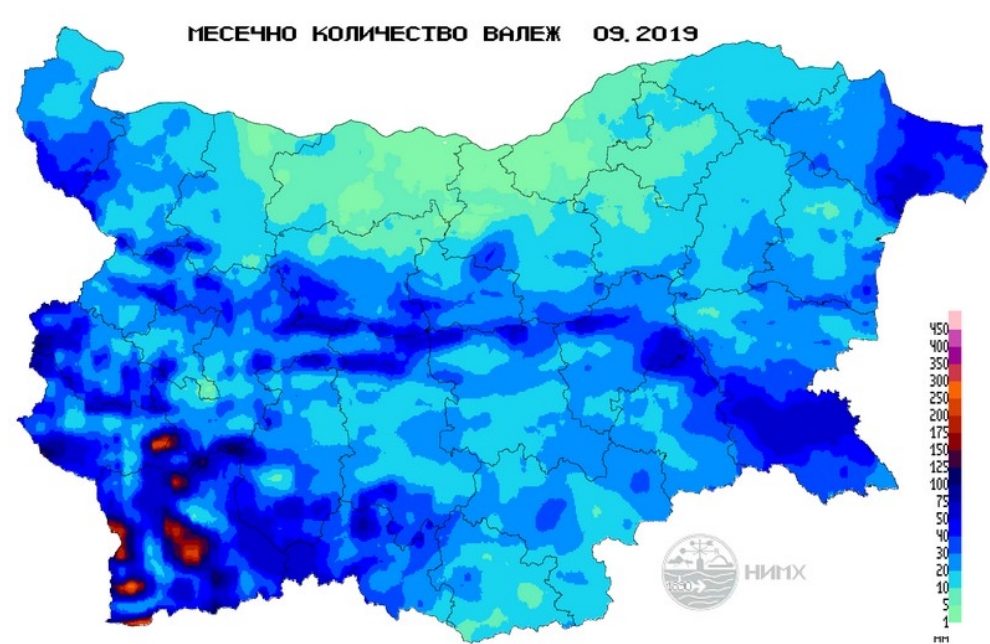
Средна месечна температура на въздуха (°C), септември 2019 г.

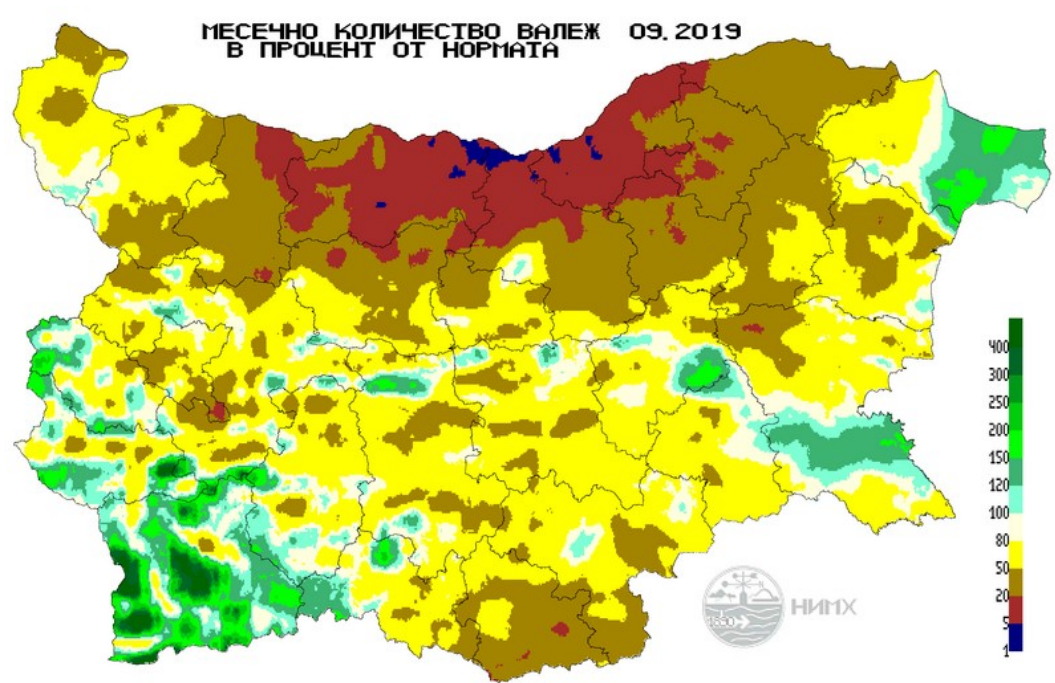
Средна месечна температура - отклонение от нормата (°C), септември 2019 г.

3. ВАЛЕЖИ

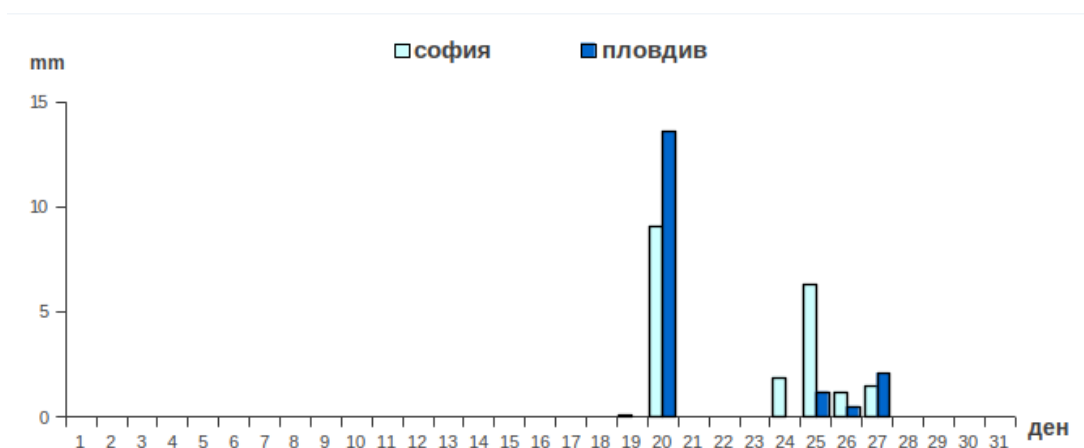
Месечните суми на валежите са между 3% (Свищов) и 129% (Средец, обл. Бургас) от месечната норма. Без валежи е през периодите 1-3.IX, 9-12.IX, 14-17.IX, 22-23.IX и 28-30.IX. Най-масови са валежите през периода 19-21.IX и 23-27.IX. Най-обилни са валежите на 6-7.IX в област Благоевград и на 26-27.IX на места в Югоизточна България, където са достигнати 24-часови количества валеж между 15 и 47 mm. Най-голямото 24-часово количество валеж е измерено в Градево, обл. Благоевград, на 7.IX (47 mm от дъжд). Броят на дните с валеж над 1 mm е между 1 и 6. Броят на дните с валеж над 10 mm е между 0 и 2.

Площно разпределение на месечните количества валеж (mm), септември 2019 г.

Месечни количества валеж в процент от нормата, септември 2019 г.

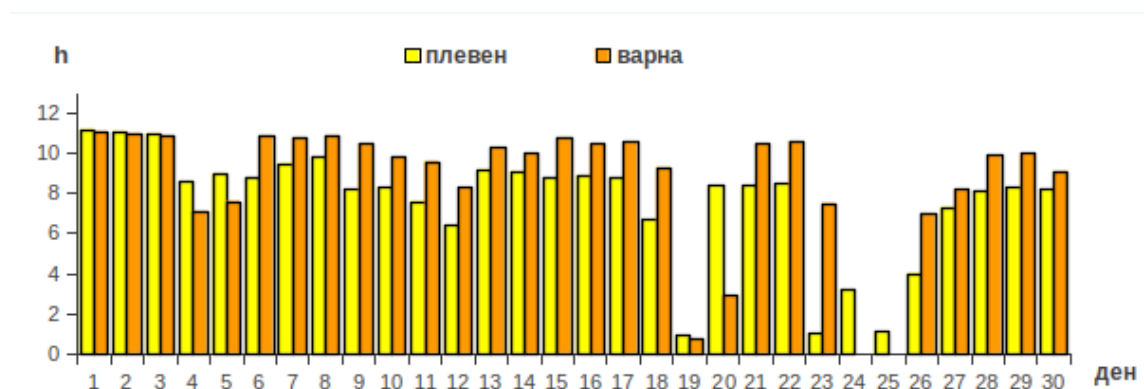
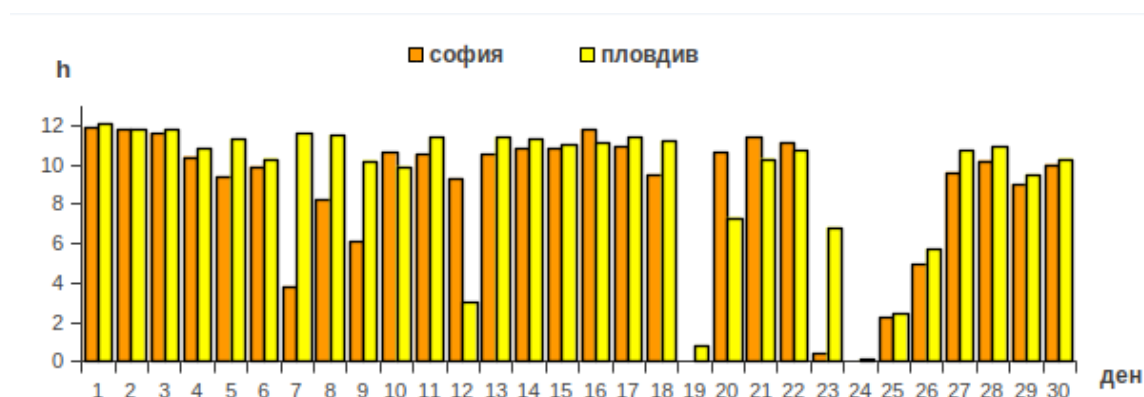
Денонощни количества валеж (mm) през септември 2019 г.

4. СИЛЕН ВЯТЪР

Условия за силен (14 m/s и повече) северен вятър има на 13.IX в Югоизточна България и по долината на Струма. На 18.IX има условия за силен северозападен вятър на места в Дунавската равнина, Източна България, Горнотракийската низина и по долината на р. Струма. Най-високата скорост на вятъра, регистрирана по планинските върхове, е 24 m/s. В повечето станции броят на дните със силен вятър е между 0 и 1. В станции от Югоизточна България и по долината на р. Струма достига до 6. В станция Бургас има 13 дни със регистрирана скорост на вятъра над 14 m/s, което е резултат от локалните условия на бреговата ивица в района на станцията.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност е предимно между 2 и 6 десети, което е около месечната норма. Броят на ясните дни е между 2 и 18, което е около и под нормата. Броят на мрачните дни е между 1 и 8, което е около нормата.

Слънчево греене (в часове) през септември 2019 г.

6. СНЕЖНА ПОКРИВКА И СЛАНА

През периода 21-23.IX предимно в котловинни полета на Западна България и в планинските райони се образува слана.

На 20.IX на места в планините над 2000 m надморска височина дъждът преминава в сняг и се образува нетрайна снежна покривка.

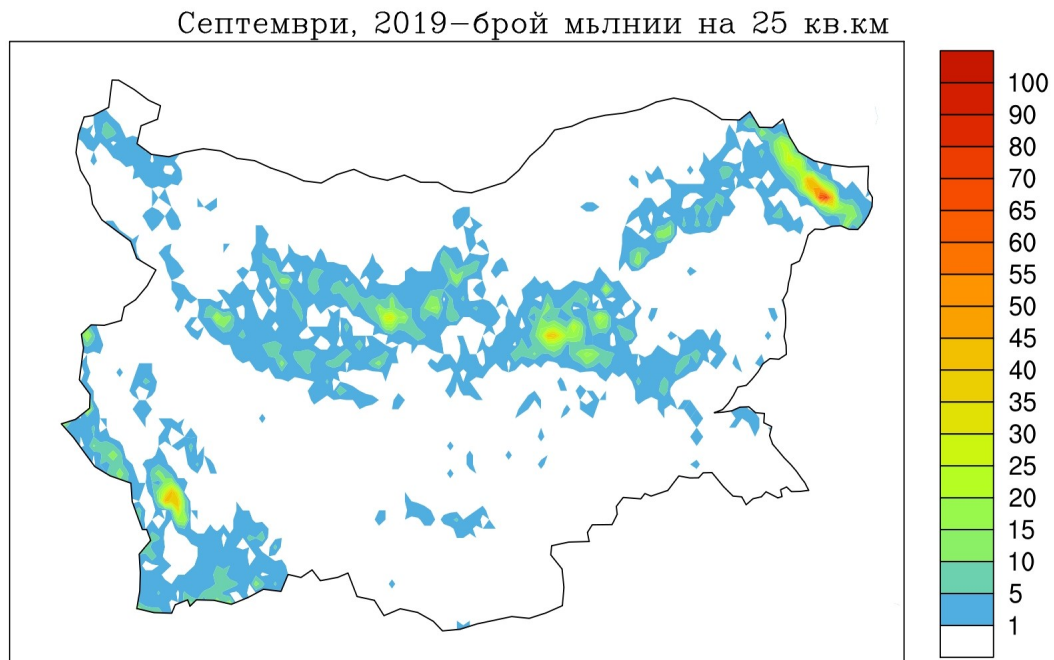
7. ОСОБЕНИ И ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Мъгли са наблюдавани общо в 10 дни от месеца само в отделни райони на Североизточна България (през септември 2018 г. – 14 дни). Във високопланинските метеорологични станции мъгли (облачна среда) са регистрирани в 20 дни от месеца.

Слани се образуват в 4 дни от месеца на отделни места, главно в станции от южната половина на страната.

Гръмотевична дейност е имало в 7 дни от месеца. За сравнение през септември 2018 г. са регистрирани 10 дни с гръмотевични бури. С най-голяма честота (в 14 области на страната) са били гръмотевичните бури на 26.IX.

Валежи от град са регистрирани на отделни места в Северна България само на 26.IX, докато през септември 2018 дните с градушки са били 3.

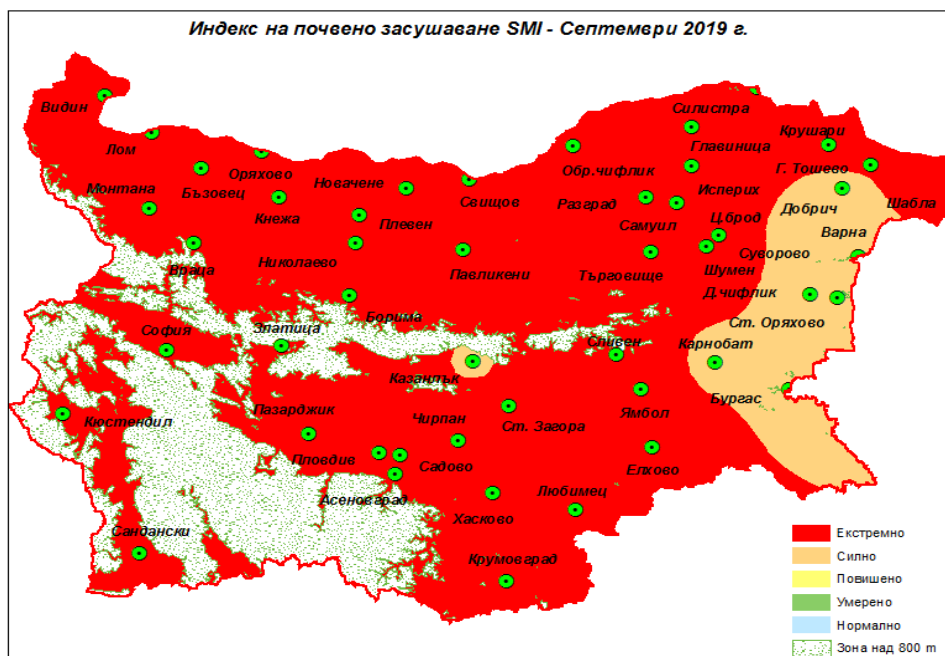
II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА И ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ, И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

През месец септември сумата на измерените валежи на територията на страната беше под нормата. Количествата, паднали предимно през второто и третото десетдневие в повечето райони варираха между 20 и 30 l/m². Изключения, с количества около половината и до 2/3 от месечните норми, бяха регистрирани в Шабла- 41 l/m², Сливен-34 l/m², Бургас-32 l/m², Калиакра-30 l/m². Това доведе до преминаване на установилото се засушаване от месец август в трайна почвена суша.

На 7.IX при първото определяне на почвените влагозапаси в 50 cm слой при стърнищата от есенни култури и при площите с пролетни култури, водни запаси 65-70% от ППВ бяха определени в агростанциите Долни чифлик и Хасково, а 60-65% от ППВ в Карнобат и Казанлък. Незадоволителни, 50-55% от ППВ бяха водните запаси в станциите Царев брод и Пазарджик. Изчерпване на почвените влагозапаси при угарта е отчетено в агростанция Кюстендил.

На 17.IX при повторното определяне на почвената влажност, изчерпване на водата в почвата в орния и 50 cm слой при стърнищата от есенни и пролетни култури беше констатирано в агростанциите Силистра, Сливен, Павликени, Борима, Бъзовец. В агростанциите Николаево, Долни чифлик и Хасково водните запаси бяха 65-75% от ППВ. В агростанциите Царев брод, Търговище, Разград и Казанлък водните запаси бяха 55-60% от ППВ.

На 27.IX при последното за месеца определяне на почвените влагозапаси, беше констатирано изчерпване на водното съдържание в орния и 50 cm почвен слой при угарите и стърнищата в районите на агростанциите Силистра, Кюстендил и Лозен. Слабо подобрение на влагосъдържанието в почвата беше отчетено в станциите Долни чифлик и Сливен, между 70 и 75% от ППВ. В агростанция Царев брод са измерени 55% от ППВ.

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

През повечето дни от първото и второто десетдневие на септември агрометеорологичните условия се определяха от сухо и по-топло за сезона време. В началото на месеца високите температури, с максимални стойности до 33-34°C, а на места в североизточните и югозападните райони (Свищов, Русе, Сандански) и до 35°C, ускориха последните фази от развитието на късните земеделски култури. През първото десетдневие при по-късните хибриди царевица се наблюдаваше масово восъчна и пълна зрелост (Кнежа, Новачене, Николаево, Борима, Павликени, Кюстендил, Пловдив и Пазарджик). Късните сортове нектарини, праскови и сливи в районите на агростанции Пазарджик и Пловдив, встъпиха масово в беритбена зрелост. При фъстъците в южните райони беше регистрирано начало на фаза узряване. През второто десетдневие фаза узряване се наблюдаваше при орехите и бадемите. Голяма част от червените сортове грозде в агростанциите Бъзовец, Новачене, Николаево, Кюстендил и Сандански достигнаха консумативна зрелост. При картофите в Кюстендил преобладаваше техническа зрелост. Вследствие задълбочилото се почвеното и атмосферно засушаване, което през септември премина в суша, при някои дървесни и храстовидни видове настъпи преждевременен листопад.

След топлото за сезона време в края на второто и началото на третото десетдневие настъпи съществено понижение на температурите, последвано от лабилизиране на времето и промяна в агрометеорологични условия. На места в западните райони и във високите полета - Видин, Кнежа, Драгоман, Кюстендил и Казанлък, бяха регистрирани минимални температури 1-2°C, което беше предпоставка за образуване на слани. Падналите валежи в края на второто и през третото десетдневие, след продължителната суша, бяха закъснели за голяма част от късните земеделски култури, които приключиха преждевременно развитието си. През последната седмица на септември при памука протичаше фаза узряване, част от есенните сортове ябълки встъпиха в беритбена зрелост, а по-късните винени сортове грозде – в технологична зрелост.

След краткотрайното охлаждане в началото на есента през последните дни от септември настъпи бързо повишение на температурите. Наднормените температури в края на месеца, с максимални стойности, достигнали на места в Южна България до 30-31°C (Сандански, Пловдив, Пазарджик, Ст. Загора и Чирпан), ускориха процесите на зреене при късните сортове овошки и грозде, осигуриха добри условия за формиране на допълнителна продукция от късните зеленчукови култури.

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

През повечето дни от септември условията бяха подходящи за прибиране на узрялата зеленчукова, плодова и гроздова реколта, за освобождаване на площите от късните окопни култури. През първото и второто десетдневие високите температури и липсата на валежи налагаха прилагане на повишени поливни норми при вторите култури и при зеленчуковите култури отглеждани за късно полско производство (главесто и цветно зеле). Задълбочилата се суша в края на лятото възпрепятства, а в част от североизточните райони (агростанция Силистра) преустанови провеждането на предсеитбените обработки на площите предвидени за засяване с есенни култури. По тази причина на много места в страната бяха пропуснати агротехническите срокове при сеитбата на рапицата. В края на септември, след падналите валежи, на отделни места в Дунавската равнина (агростанции Бъзовец и Главиница) беше даден старт на сеитбата на пшеницата.

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

1. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

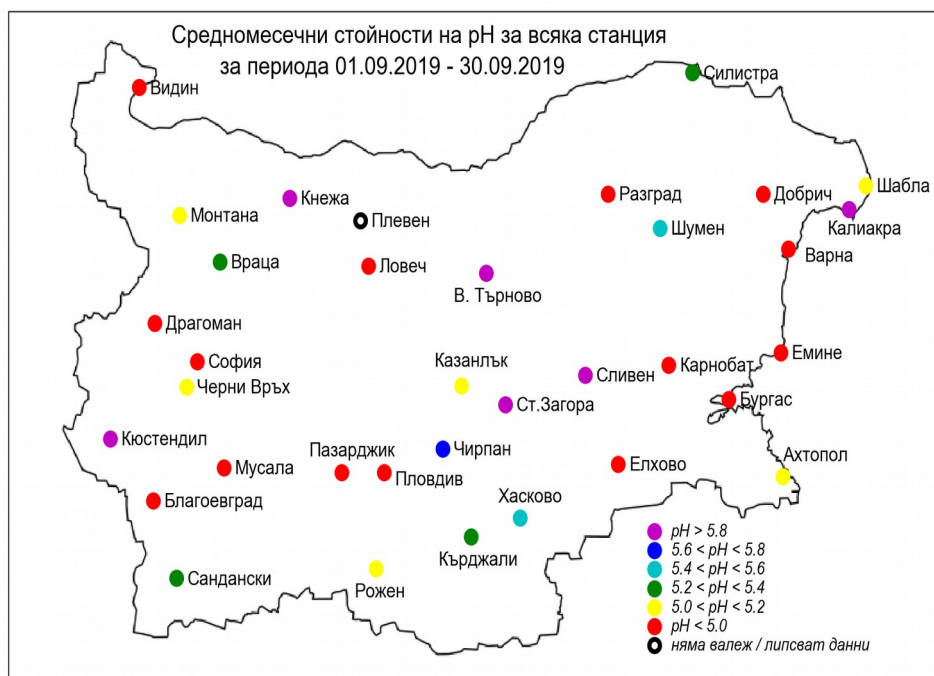
Мрежата за мониторинг на химическия състав на валежите към НИМХ се състои от 35 станции, разположени на територията на цялата страна. Проби се събират 4 пъти в денонощието в основните синоптични срокове (0, 6, 12, 18 UTC). В момента на пробонабирането се измерва рН на валежа и стойностите се предоставят в реално време.

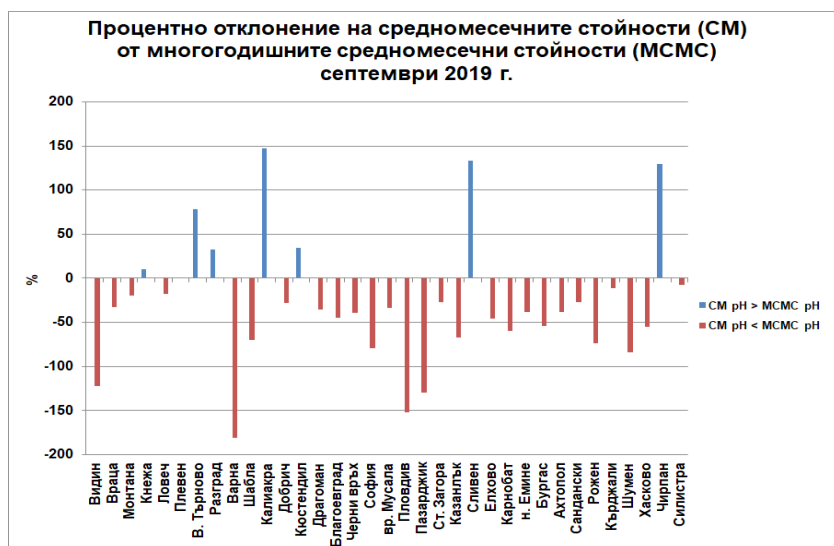
Стойностите, спрямо които се оценява киселинно-алкалния състав на валежите, са: $pH < 5$ – киселинни, $5 \leq pH \leq 6$ – неутрални, $pH > 6$ – алкални. Друг показател за оценка са многогодишните средни месечни стойности (МСМС) на рН за всяка станция, изчислени за периода 2002 – 2016 г.

През месец септември е имало валежи в 92.4% от всички станции включени в мрежата по химия на валежите на НИМХ. Измерена е киселинността на 97.1% от количеството на всички паднали валежи. Неизследвани са малките количества валежи и случаите на валеж при силен вятър, когато събраните количества са недостатъчни за анализ.

В 23.53% от станциите измерените стойности са по-високи от съответните многогодишни средни месечни стойности на рН за септември. В 76.47% от станциите те са по-ниски. По-високи от типичните МСМС са стойностите в станциите Кнежа, Плевен, Велико Търново, Разград, Калиакра, Кюстендил, Сливен и Чирпан, а в останалите са по-ниски.

През септември 44.1% от средните месечни стойности на рН са в киселинната област, 14.7% са алкални и 41.2% от тях са неутрални. Киселинни са валежите във Видин, Ловеч, Разград, Добрич, Драгоман, Благоевград, София, Мусала, Пловдив, Пазарджик, Елхово, Карнобат, Емине и Бургас. Слабо алкални са валежите, измерени в станциите Кнежа, Велико Търново, Калиакра и Кюстендил. Най-киселинни са средномесечните стойности за станция Варна, а най-алкални в Сливен.

2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

В НИМХ се провеждат дългогодишни научни изследвания в областта на атмосферната радиоактивност. При регистриране на отклонения в обичайните стойности на наблюдаваните в НИМХ характеристики на атмосферната радиоактивност, информацията се предава на оторизираните държавни институции.

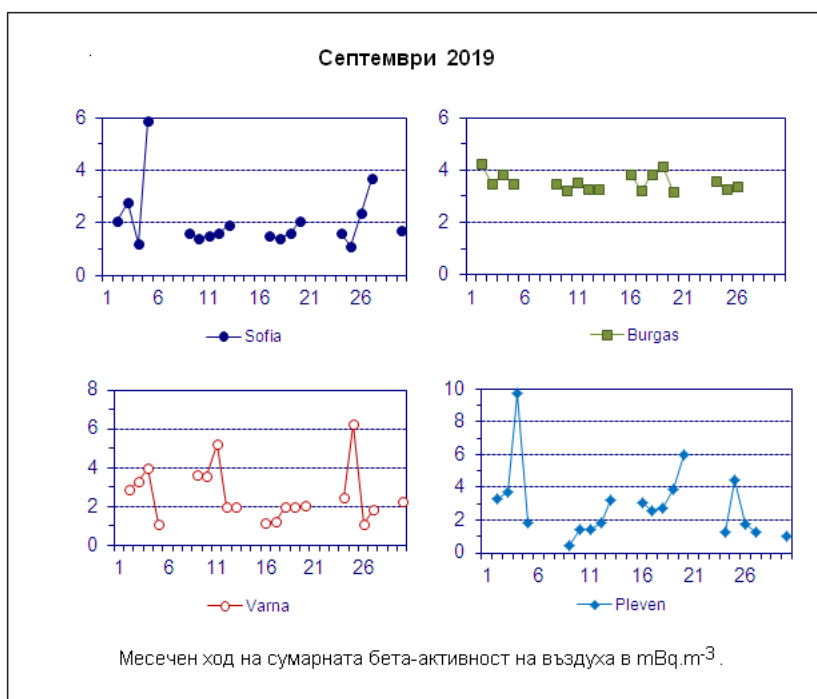
Основен метод за измерване на радиоактивността на атмосферата в НИМХ е бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи, тъй като преобладаващата част от техногенните биологично значими радионуклиди са бета-лъчители. При измерена повишена бета активност се извършва спектрометричен анализ за специфични гама, бета-гама или алфа радионуклиди в съответните атмосферните проби.

Изследванията се базират на проби, набирани в мрежата от станции на НИМХ и анализирани в 4 радиометрични лаборатории в София, Варна, Бургас и Плевен. Особено внимание се обръща на възможен трансграничен пренос на замърсяващи вещества, включително и радиоактивни примеси (чл.22 ал.1 от „Закона за чистотата на атмосферния въздух“, Обн., ДВ бр.45 от 28.05.1996).

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух, измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, в София, Варна и Плевен през септември 2019 г. варират от 2.1 до 3.5 mBq/m³. Средните стойности са близки до измерените през предходния месец. Максимална стойност на дневните концентрации е измерена на 4.IX в Плевен.

Стойностите на дългоживущата обща бета активност на атмосферните отлагания и валежите в станциите от мрежата на НИМХ през септември 2019 г. са в границите на фоновите вариации.

Средните стойности от измерването на аерозолните проби се получават от измервания в работни дни. Радиоактивността на атмосферните отлагания и валежите се отчита без прекъсване.

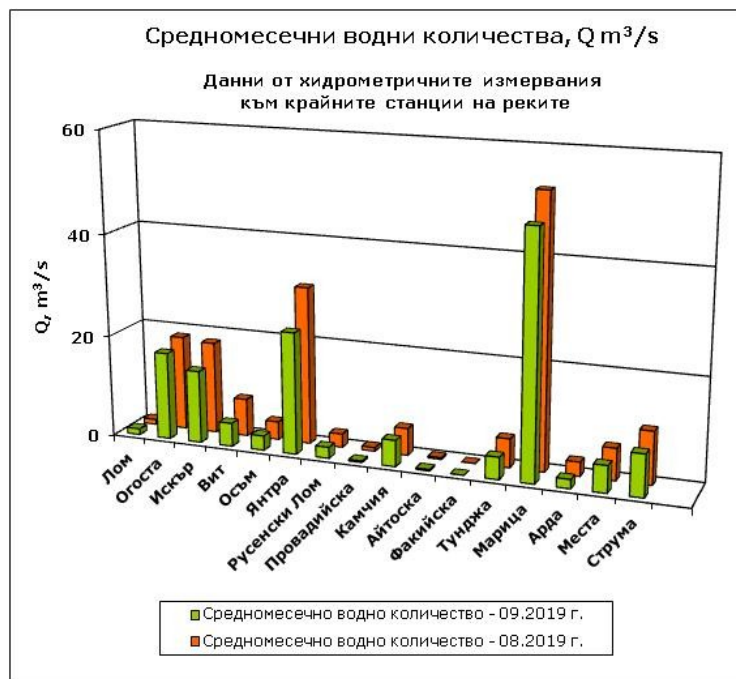

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК¹

Общият обем на речния отток в страната за месец септември е 485 млн. m^3 . Стойността му е с 20% по-малка от стойността за месец август и с 44% по-малка от стойността за месец септември 2018 г.

Средномесечните водни количества за месец септември при по-голямата част от наблюдаваните пунктове на реките в страната са под месечните норми. Над нормата за този месец са водните количества по р. Огоста под язовир Огоста, във водосбора на р. Янтра (Дунавски басейн), р. Айтоска при с. Камено (Черноморски басейн), р. Арда при гр. Рудозем (Източнореломорски басейн). По-значителни повишения на речните нива в по-голяма част от страната, в резултат на валежи, са регистрирани в периодите 19-22.IX и 25-28.IX.

¹ Данните са за водни стоежи измерени в 08:00 ч. местно време, оперативна информация от автоматични станции и водни количества определени по временни ключови криви.

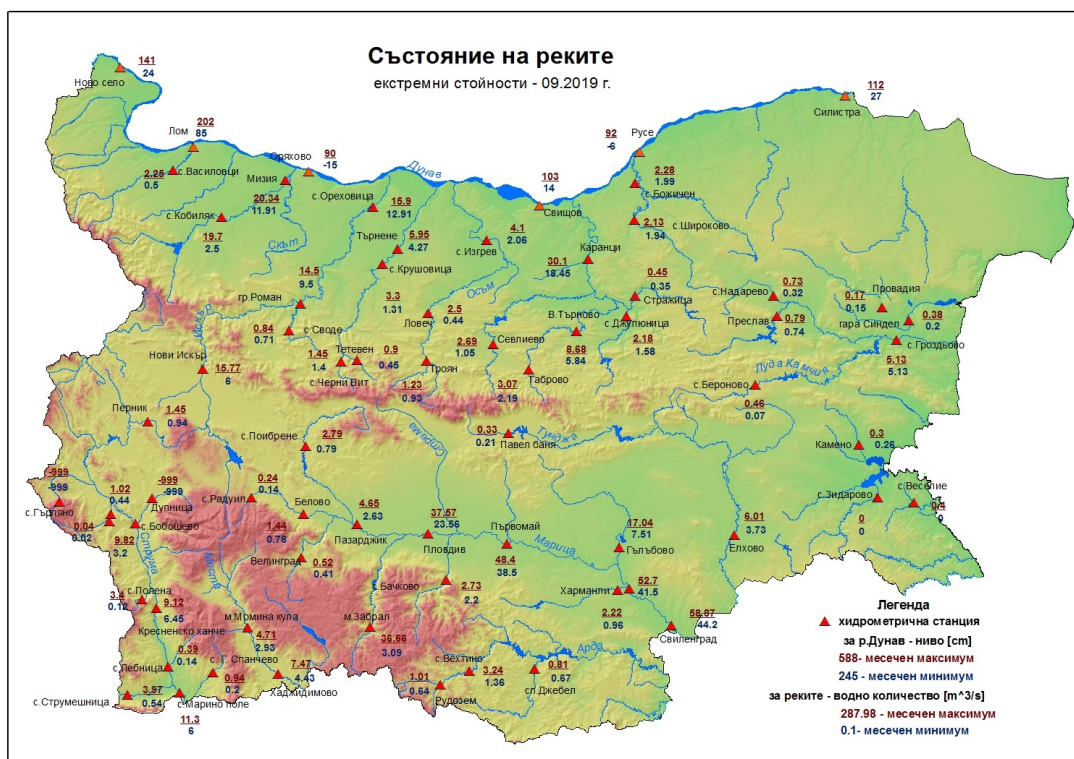
В Дунавския водосборен басейн обемът на речния отток за месец септември е 241 млн. m³, което е с 18% по-малко от предходния месец и с 33% по-малко от този за месец септември 2018 г. По-съществени повишения на водните нива на реките в басейна, вследствие на валежи, са регистрирани в периода 19-22.IX във водосбора на р. Искър по основното течение (с до +37 cm при гр. Нови Искър) и в периода 25-28.IX на р. Янтра (с до +27 cm при гр. Габрово).

В Черноморския водосборен басейн обемът на речния отток за месец септември е 31 млн. m³. Стойността му е с 11% по-малка спрямо предходния месец и с 15% по-малка от стойността за месец септември 2018 г. Вследствие на валежи в периодите 19-22.IX и 25-28.IX са регистрирани незначителни повишения в басейна до +10 cm.

Обемът на оттока на Източнороманския водосборен басейн за месец септември е 165 млн. m³, което е с 25% по-малко от предходния месец и с 57% по-малко от месец септември 2018 г. Вследствие на валежи в периодите 19-22.IX и 25-28.IX са регистрирани повишения на водните нива на реките в целия басейн. По-значителни повишения са регистрирани: във водосбора на р. Тунджа с до +16 cm по р. Беленска при гара Чуверна и с до +10 cm по основната река при гр. Ямбол; във водосбора на р. Марица - р. Юговска при с. Лъки - +18 cm, р. Харманлийска при гр. Харманли - +17 cm и по основната река при гр. Димитровград - +20 cm; във водосбора на р. Арда - на р. Бяла при гр. Смолян - +26 cm, р. Крумовица при с. Г. Кула - +14 cm и по основната река при с. Китница - +47 cm.

В Западнороманския водосборен басейн обемът на речния отток за месец септември е 48 млн. m³. Стойността му е с 16% по-малка от тази за месец август и с 40% по-малка от стойността за месец септември 2018 г. Повишения на речните нива, вследствие на валежи, са регистрирани в периодите 6-8.IX, 19-22.IX и 25-28.IX. По-съществени са повишенията в периода 6-8.IX във водосбора на р. Струма (на р. Сушицка при с. Полена - +32 cm и р. Струмешница при с. Струмешница - +26 cm) и по основната река при Кресненско ханче - +20 cm.

Средномесечните водни стоежи за месец септември на р. Дунав при измервателните пунктове в българския участък са с между 54% и 83% под месечните норми и са със стойности по-ниски спрямо предходния месец.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През септември изменението на дебита на изворите се характеризираше с преобладаваща тенденция на понижаване. Понижение на дебита беше установено при 31 наблюдателни пункта или около 82% от наблюдаваните случаи. Най-съществено беше понижението на дебита в част от Бистрец-Мътнишки, в Искрецки, Милановски, Етрополски, Разложки, Гоцеделчевски и Настан-Триградски карстови басейни, както и в басейните на платото “Пъстрината”, Златна Панега и на масива Голо бърдо. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 70% (от

11 до 69%) от същите стойности, регистрирани през август. Повишение на дебита беше установено при 7 наблюдателни пункта. Най-съществено беше повишението на дебита в част от Бистрец-Мътнишки и в Нишавски карстови басейни. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са от 110 до 111% от същите стойности, регистрирани през август.

През септември пространствените вариации на нивата на подземните води от плиткозалягащите водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) бяха с преобладаваща тенденция на понижаване. Понижение на водните нива с 1 до 103 cm, спрямо август, беше регистрирано при 60 наблюдателни пункта или при около 86% от случаите. Най-съществено беше понижението на нивата на места в терасите на реките Дунав (Видинска, Арчар-Орсойска, Карабоазка, Белене-Свищовска и Айдемирска низини) и Осъм, както и в Дупнишка и Карловска котловини. Повишение на водните нива с 2 до 59 cm спрямо август, беше установено при 10 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на реките Русенски Лом и Марица.

Предимно се понижиха нивата на подземните води в терасите на реките Огоста, Янтра, Струма и Места, както и в Дупнишка, Кюстендилска, Карловска, Казанлъшка, Сливенска котловини и Горнотракийска низина.

През септември нивата на подземните води в Хасковски басейн предимно се повишиха с 1 до 3 cm.

Нивата на подземните води в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на измененията с отклонения от стойностите за август от -10 до 9 cm и слабо изразена тенденция на повишаване.

През септември нивата и дебитите на подземните води в дълбокозалягащите водоносни комплекси и водонапорни системи имаха пространствени вариации и преобладаваща тенденция на понижаване. Нивата на подземните води в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България предимно се понижиха с вариации от -40 до -8 cm. Нивата на подземните води в малм-валанжски водоносен комплекс на същия район имаха вариации от -13 до 1 cm и преобладаваща тенденция на понижаване.

Нивото на пукнатинните подземни води в Ихтиманска и Средногорска водонапорни системи се понижи, съответно 3 и 6 cm, а в подложката на Софийски грабен и приабонска, в обсега на Пловдивски грабен, водонапорна система се повиши с 1 cm.

През месец септември се понижи дебитът на подземните води в обсега на Ломско-Плевенска депресия и Джермански грабен с 0.03 l/s, а във Варненски артезиански басейн се повиши с 0.15 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през септември беше установена преобладаваща тенденция на понижаване при 82 наблюдателни пункта или около 80% от случаите. Понижението на водните нива (с 1 до 252 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за септември е най-съществено за подземните води в терасите на реките Дунав (Карабоазка и Айдемирска низини), Марица и Тунджа, на места в терасата на река Огоста, в Софийска и Карловска котловини, в Хасковски басейн, както и в части от сарматски водоносен хоризонт и барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България.

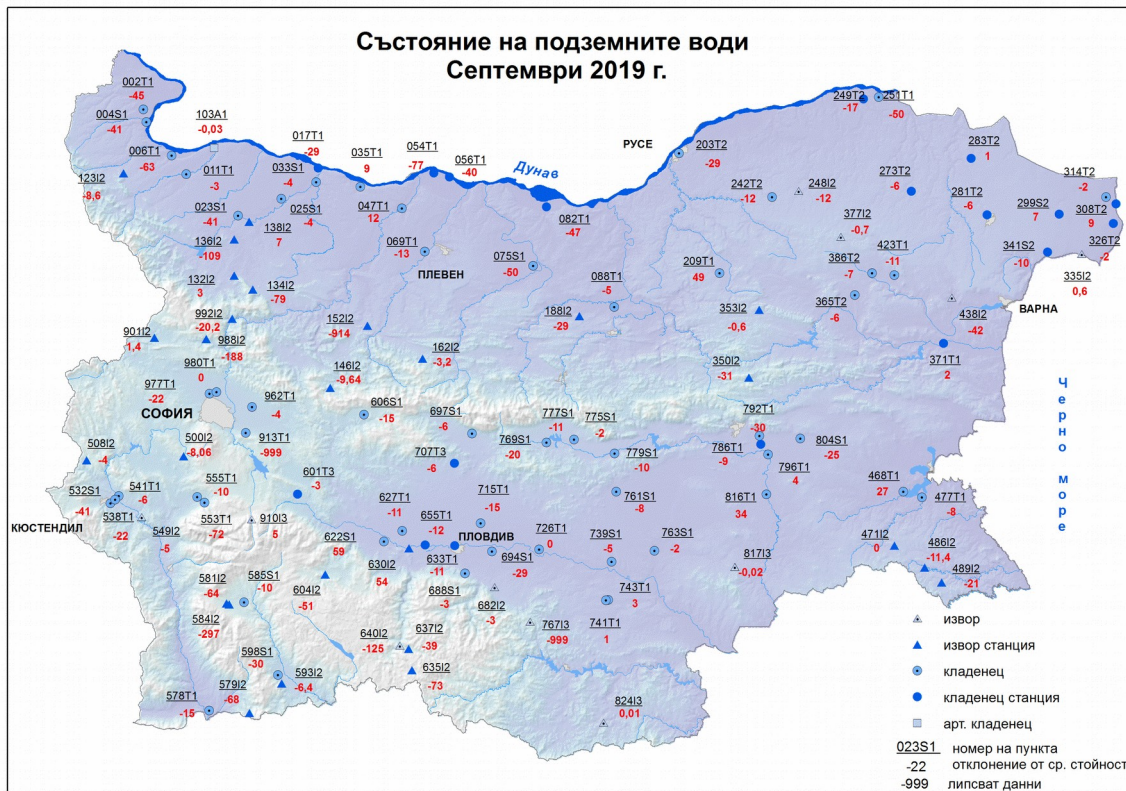
Предимно се понижиха, спрямо нормите за месец септември, водните нива в терасите на реките Дунав, Искър, Марица, Тунджа и вливащите се в Черно море реки, в Софийска, Кюстендилска, Карловска и Казанлъшка котловини, както и в Хасковски басейн.

Понижение на дебита с отклонения от месечните норми за септември от 1.12 до 527 l/s беше установено в 28 наблюдателни пункта, като най-съществено то беше в Бистрец-Мътнишки, Искрецки, Милановски, Етрополски, Бобошево-Мърводолски и Настан-Триградски карстови басейни, както и в басейните на северното бедро на Белоградчишка, Тетевенска и Преславска антиклинали, на платото "Пъстрината" и на масива Голо бърдо. В тези случаи дебитът на изворите е 3 до 36% от нормите за месец септември.

Повишението на водните нива с 4 до 263 cm, спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за септември, беше най-голямо на места в терасата на река Огоста, в малм-валанжски и в част от барем-аптски водоносни комплекси на Североизточна България, както и в Средногорска и приабонска водонапорни системи.

Повишението на дебита, с отклонения от нормите от 3.04 до 190 l/s, беше най-голямо в сарматски водоносен хоризонт и в барем-аптски водоносен комплекс (преходна Разград-Русенска

свита). В тези случаи дебитът на изворите е от 131 до 134% от нормите за месец септември.

Генерален директор на НИМХ проф. д-р Христомир Брънзов
Телефон: 02 975 39 96
Факс: 02 988 03 80, 02 988 44 94
Телефонна централа: 02 462 45 00
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66
e-mail: office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор доц. д-р Илиан Господинов
проф. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Благородка Велева
доц. д-р Любов Трифонова
доц. д-р Снежана Балабанова
гл. ас. д-р Гергана Друмева-Антонова
Редактор д-р Милена Аврамова

Част I. М. Попова, доц. д-р И. Господинов, гл. ас. д-р Л. Бочева, доц. д-р Б. Ценова
Част II. Д. Жолева, доц. д-р В. Георгиева, проф. д-р В. Казанджиев
Част III. доц. д-р Е. Христова, доц. д-р Б. Велева
Част IV. гл. ас. инж. д-р Г. Кошинчанов, инж. М. Бонева
Част V. гл. ас. д-р Г. Друмева-Антонова
Уеб страница на Бюлетина. инж. Ц. Младенова

© Национален институт по метеорология и хидрология, 2019 г.

ISSN 1314-894X